

ТЕМА: ПРАЦЯ ЯК СФЕРА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

1. Сутність праці.

2. Роль праці в розвитку
людини і суспільства.

НА ЩО ЛЮДИНА ВИТРАЧАЄ СВІЙ ЧАС?

Якщо припустити, що тривалість життя людини – 70 років, то ТОП-5 «пожирачів часу»:

- На сон (7,5-8 годин на добу) витрачається від **22 до 23,5 років** життя;
- Середньостатистичний дорослий не спить 16-16,5 годин на добу. До 45 % часу цього часу витрачається на спілкування з гаджетами (телевізор, телефон, комп'ютер) – приблизно **20 років**;
- Тривалість активного трудового стажу – 40 років, тож на працю витрачається **від 9,8 років** життя;
- Мешканці великих міст на дорогу витрачають **від 7 до 9 років** життя;
- **4,5 роки** витрачаємо на їжу (до 1,5 години в день).
- **На все інше залишається лише 5-7 років життя!!!**

ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(НА ЩО МИ ВИТРАЧАЄМО 16-16,5 ГОДИН НА ДОБУ)

- Перетворювальна;
- Пізнавальна;
- Комунікативна;
- Ціннісно-орієнтаційна;
- Художньо-творча.

ОСНОВНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ:

- Ігрова
- Навчальна
- Трудова (у т.ч. **праця**)

Праця є однією з форм діяльності

Діяльність

свідома

(здійснюється на підставі
внутрішніх аргументованих спонук)

трудова

(пов'язана зі
створенням та
прирощуванням
благ, є діяльністю
цілеспрямованою,
легітимною,
затребуваною)

нетрудова

інстинктивна

(визначається
безумовними
рефlekсами, що
формується на генному
рівні)

Праця –

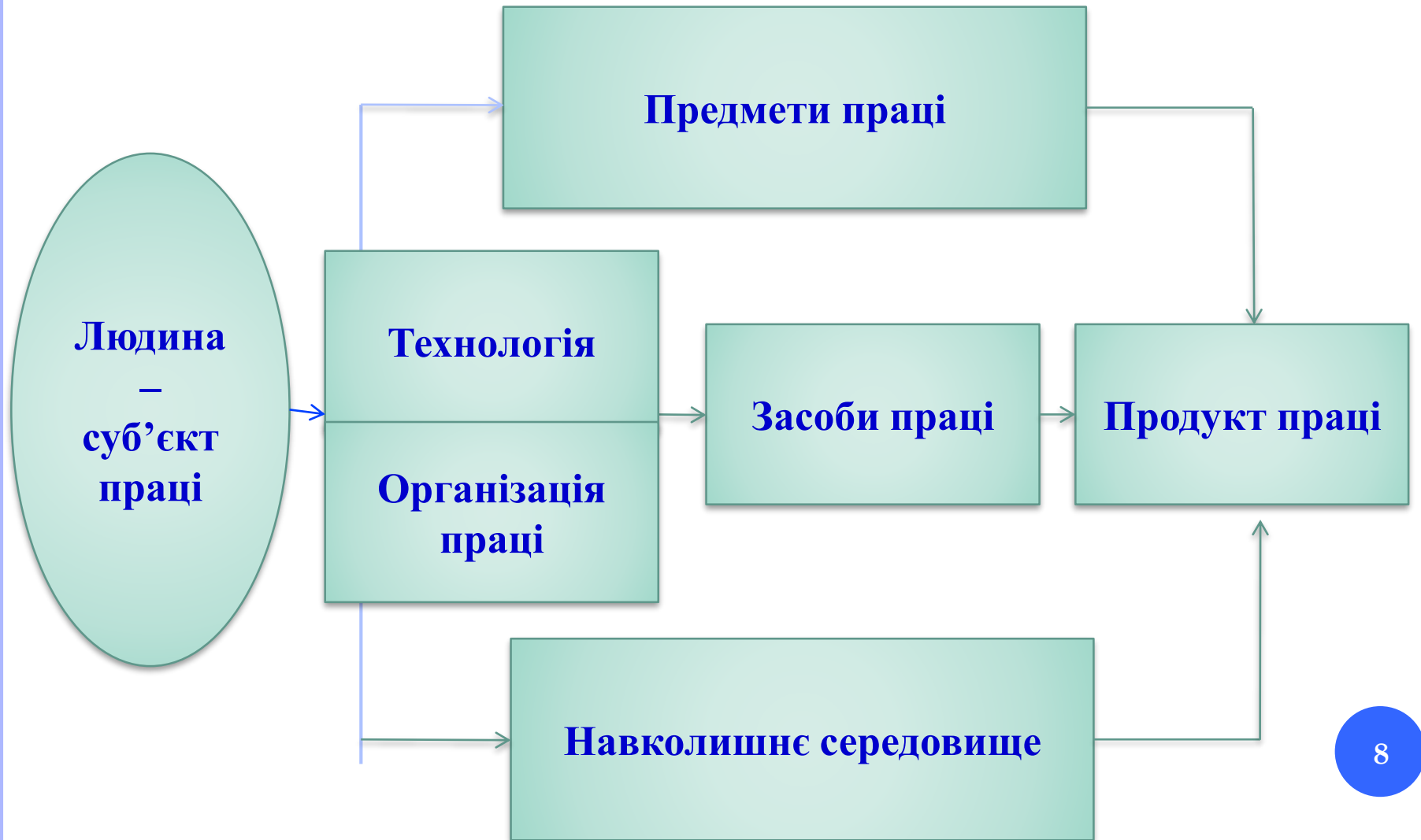
**ФУНДАМЕНТАЛЬНА ФОРМА
ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ, ЩО
СПРЯМОВАНА НА СТВОРЕННЯ
МАТЕРІАЛЬНИХ І КУЛЬТУРНИХ
ЦІННОСТЕЙ, НАДАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ
ПОСЛУГ, ЯКІ МАЮТЬ СУСПІЛЬНУ
ЦІННІСТЬ (ТОБТО ЦІННІСТЬ ДЛЯ КОГОСЬ
ІНШОГО)**

**ЦЕ ЛЕГІТИМНА, НЕЗАБОРОНЕНА
ДІЯЛЬНІСТЬ**

ПРАЦЯ – ЦЕ ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ, ЯКА ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ НАСТУПНИХ ПРИНЦИПІВ:

- усвідомленість (людина усвідомлює результат праці),
- доцільність (людина обмірковує алгоритм дій),
- результативність,
- суспільна корисність,
- енергозатратність дій (люди витрачають певну фізичну, нервову, розумову енергію).

Схема взаємодії людини з елементами процесу праці

РЕЗУЛЬТАТИ ПРАЦІ

- створення благ, які потрібні для задоволення потреб людини;
- формування суспільного багатства та розвиток суспільства;
- суспільний прогрес, розвиток науки та культури;
- розвиток самої людини;
- спосіб самовираження особистості;
- свободотворчість як сила, що надає людям можливість заздалегідь урахувати віддалені природничі та суспільні наслідки своїх дій.

ПРАЦЯ

Процес

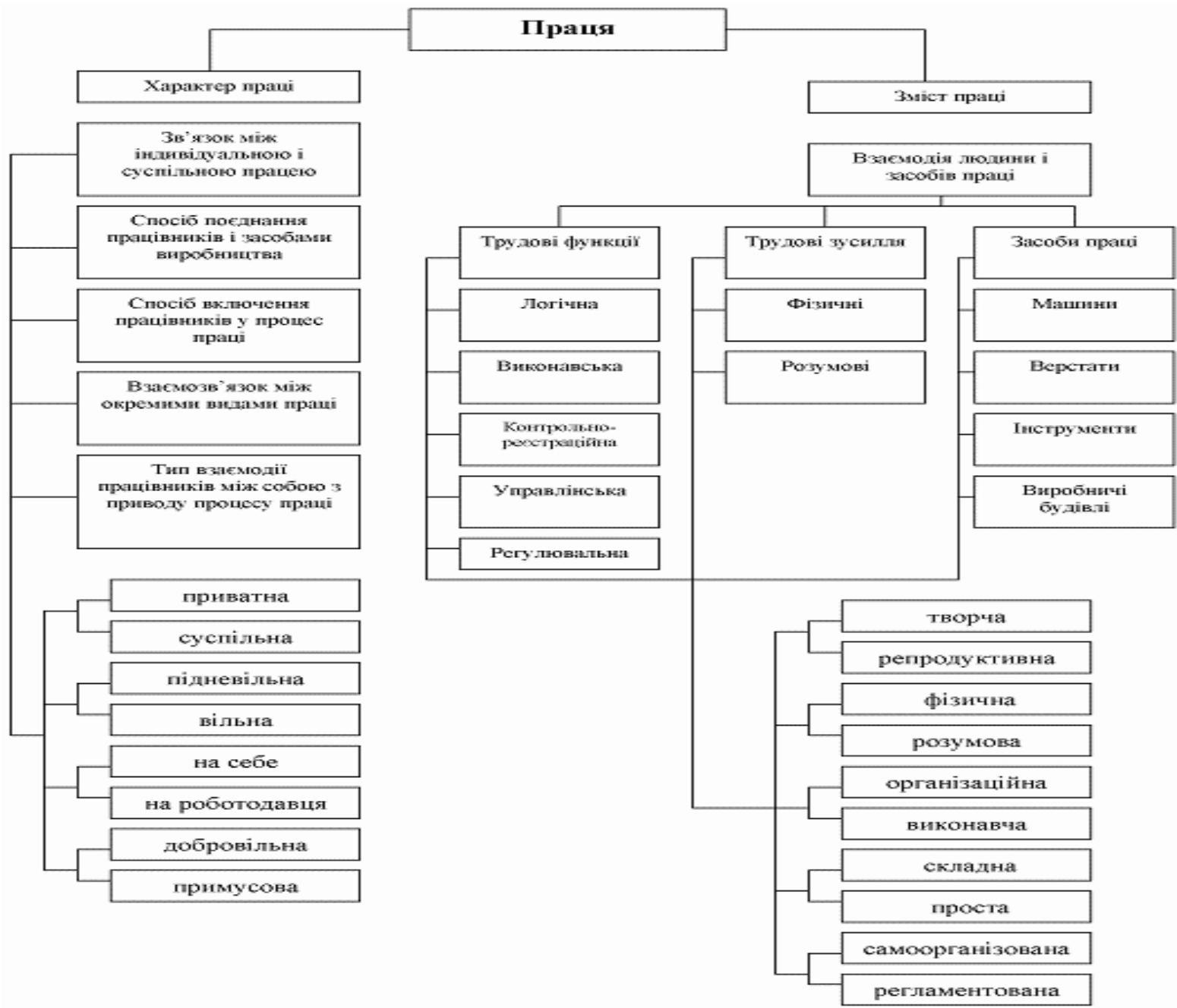
- Що виробляти?
- Як виробляти?
- Які інструменти, обладнання, сировина і матеріали потрібні?
- Яку професію, спеціальність треба мати?
- Який рівень кваліфікації працівника?

Пред'являє певні вимоги щодо освіти, кваліфікації, здібностей індивіда

Відносини між учасниками трудового процесу

- Відносини власності на засоби виробництва
- Праця добровільна, примусова?
- Ставлення людини до праці
- Статус – керівник або підлеглий

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ПРАЦІ

**Завдання 1: Обміркуйте
та поясніть, яке, на Ваш
погляд, практичне
значення має
класифікація праці за
різними ознаками?**

ЗНАЧЕННЯ ПРАЦІ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ І СУСПІЛЬСТВА:

- Праця є основним, природним, суспільно визнаним, моральним способом задоволення всіх матеріальних і багатьох духовних потреб як окремої людини, так і всього людства.
- Праця створює суспільне багатство, пристосовує природні умови для зручності людей, опосередковує, регулює, контролює одержання людиною природних благ.
- Праця створює спільноти людей, суспільство загалом і визначає суспільний прогрес. *Праця та її результати визнаються суспільством як **природна основа соціальної диференціації**, вони є серцевиною всіх соціальних відносин.*
- Праця та підготовка до неї стає основною рушійною силою розвитку людини. Створюючи та вдосконалюючи матеріальні й духовні блага, людина набуває знань, трудових навичок, умінь ефективної взаємодії з іншими людьми.
- Праця – це визначальна сфера соціалізації людини в суспільстві.

Завдання 2. Поміркуйте над тим, яке значення має праця в житті окремої людини та суспільства в цілому?

Обґрунтуйте, у чому виявляється роль праці в житті:

2.1) окремої людини та її родини;

2.2) країни.

- <https://www.youtube.com/watch?v=4InTF-TiO7-M>

- https://www.youtube.com/watch?v=z_jXxJOPzxk

Для оцінювання праці використовується показник «ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ»

- **Виробіток (В)** – кількість продукції (П), що виготовляється за одиницю часу (РЧ), або одним працівником (ЧП) за певний період
  - $V = P / PЧ$
або
  - $V = P / ЧП$
- **Трудомісткість (Тм)** – кількість часу, що витрачається на виготовлення одиниці продукції
  - $T_m = PЧ / П$

В СУЧАСНОМУ СВІТІ
ВІДБУВАЮТЬСЯ
КАРДИНАЛЬНІ ЗМІНИ, ЯКІ
ВПЛИВАЮТЬ НА ЗМІСТ І
ХАРАКТЕР ПРАЦІ

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Завершення третьої (цифрової) революції – технологічний уклад 3.0. – проникнення цифрових технологій, автоматизації та ІТ на всі рівні життя та економіки (почалася в другій половині 20-го століття). Її характерні риси - розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, автоматизація та роботизація виробничих процесів.
- Початок четвертої промислової революції – Індустрія 4.0 (Industry 4.0) – розвиток і злиття автоматизованого виробництва, обміну даних і виробничих технологій в єдину саморегульовану систему, з якнайменшим (або взагалі відсутнім) втручанням людини у виробничий процес – змінює бізнес-моделі та способи ведення бізнесу.
  - **Промислова революція 4.0 = професійна еволюція**

ЧЕТВЕРТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ ЗМІНИТЬ
НЕ ТІЛЬКИ НАШЕ ЖИТТЯ, АЛЕ Й НАС САМИХ.
ПРОФ. КЛАУС ШВАБ

- Вона вплине на нашу самоідентифікацію, наш особистий простір, наше розуміння власності, наші патерни споживання,
- змінить кількість часу, який ми витрачаємо на роботу і розваги,
- повністю змінить критерії професійного успіху.
- Ми станемо по-іншому знайомитися, по-іншому вчитися, по-іншому спілкуватися.
- Список змін нескінченний і обмежений лише нашою уявою.

РОБОТА ЗАВТРАШНЬОГО ДНЯ: ЩО ВИЗНАЧАЄ МАЙБУТНІ РИСИ

- Технологічний прогрес. Стрімкий розвиток технологічних інновацій
- Демографічні зрушення: зміна чисельності, вікового складу і розташування світового населення
- Стрімка урбанізація. Значне зростання числа міського населення
- Зміни в глобальній економіці: Зміни в розстановці сил між розвиненими країнами і країнами, що розвиваються
- Дефіцит ресурсів і зміни клімату. Виснаження запасів викопного палива, екстремальні погодні умови, підвищення рівня моря і дефіцит води

ПРОГНОЗИ:

- Експерти прогнозують, що до 2030 року зникне 53 професії, натомість з'являться 186 нових.
- Через 10–20 років більшість робочих професій будуть роботизовані.
- В найближчі 15-20 років і в Україні, і в світі будуть затребувані нові спеціалісти, які матимуть міжгалузеву спеціалізацію.
- 60% професій, які будуть необхідні через 10 років, ще не вигадали.

ЗА ДАНИМИ ОПИТУВАННЯ PwC:

- **73 %** вважають, що технології ніколи не замінять людський інтелект.
- **37 %** турбуються за свої робочі місця у зв'язку з розвитком автоматизації (для порівняння, в 2014 році таких респондентів було 33 %).
- **60 %** вважають, що мало хто буде мати стабільну, довгострокову зайнятість у майбутньому.
- **74 %** готові освоїти нові навички або повністю перекваліфікуватися для збереження можливості влаштуватися на роботу в майбутньому.

ЗА ДАНИМИ ОПИТУВАННЯ PWC:

- **65 %** вважають, що розвиток технологій підвищить їхню конкурентоспроможність на ринку праці в майбутньому.
- **56 %** вважають, що уряди повинні докласти будь-яких зусиль для захисту робочих місць у зв'язку з автоматизацією.
- **74 %** вважають, що повинні самотійно адаптуватися до мінливого попиту на кваліфікаційні навички, а не сподіватися на роботодавця.

Завдання 3. Давайте поміркуємо над тим, а як вам підготуватися до швидких і незворотних змін ринку праці?

- Подивіться ролик про інтерв'ю при прийомі на роботу за посиланням:
<https://www.youtube.com/watch?v=lORlhSFO5d8> .
- Дайте відповіді на питання:
  - 1) Як ви вважаєте, чи обґрунтованою є відмова у прийнятті на роботу претендента на вакансію? Чому? Поясніть ваше рішення.
  - 2) Якими будуть Ваші поради для дівчини щодо подальшого пошуку роботи?
  - 3) Які форми зайнятості (стаціонарна, дистанційна, фріланс) ви можете порекомендувати дівчині? Опишіть їх переваги та недоліки.